

Jan Droogleever Fortuijn

1 Životopis

1.1 Úvod

Profesor Jan Droogleever Fortuijn patřil mezi výrazné akademické osobnosti nizozemské neurologie 20. století. Jeho kariéra se odehrávala v období zásadních proměn lékařské vědy, kdy se neurologie vymaňovala z původních rámců anatomických disciplín a získávala pevné místo jako samostatný obor. Životní dráha Jana Droogleevera Fortuijna tak představuje nejen osobní příběh badatele, ale také symbol vývoje evropské medicíny v první polovině a v průběhu druhé poloviny minulého století [1].

1.2 Rodinné zázemí a formování osobnosti

Jan se narodil v Rotterdamu do starobylého a kulturně významného nizozemského rodu Droogleever Fortuyn, jehož členové byli po staletí aktivní v různých profesích – od lékařství a akademické sféry přes veřejnou správu až po ekonomii či politiku. Rodina byla známá důrazem na vzdělání a společenskou odpovědnost, což výrazně ovlivnilo i Janův raný vývoj [1].

V prostředí, které podporovalo intelektuální zájmy a systematické studium, se začal zajímat o biologii, anatomii a fungování živých organismů. Po maturitě na gymnáziu vedla jeho cesta přímo na lékařskou fakultu.

1.3 Studia a raný vědecký vývoj

Během studií medicíny jej zaujala zejména anatomie nervového systému – obor, jenž v té době procházel dynamickým rozvojem. Neurologická diagnostika stála ještě do značné míry na klinické zkušenosti a pozorování, zatímco moderní zobrazovací metody neexistovaly. Pochopení anatomických drah, propojení kortexu, thalamu či mozkového kmene proto vyžadovalo trpělivé experimenty, mikroskopii a precizní pitvání.

Jako mladý vědec se Droogleever Fortuijn pustil do anatomického výzkumu, v němž zkoumal spojení mezi mozkovou kůrou a thalamem. Tato oblast patřila k nejtěžším v tehdejší neuroanatomii, protože mapování nervových drah vyžadovalo značnou přesnost a technickou zručnost.

Výsledkem jeho raného výzkumu byla disertační práce, která se zařadila mezi kvalitní evropské příspěvky k poznání thalamokortikálních drah. Tato problematika měla v neurologii zásadní význam – thalamus představuje „převodní

můstek“ mezi smyslovými signály a mozkovou kůrou, a jeho pochopení bylo klíčové pro studium epilepsie, poruch vědomí i motorické koordinace [2].

1.4 Akademická kariéra – cesta k profesuře

Ve 30. a 40. letech 20. století po získání titulu doktora medicíny a po dalších odborných stážích v klinickém prostředí působil na několika pracovištích, dokud nakonec nenastoupil na univerzitu v Groningenu. Právě tam později získal profesorské místo a stal se výraznou osobností tamní lékařské fakulty.

Jako profesor neurologie spojoval odbornou klinickou praxi se systematickým vědeckým bádáním. Jeho přístup k medicíně byl komplexní: důraz kladl nejen na přesnou diagnózu a klinické vyšetření, ale i na pochopení anatomických a fyziologických principů [1].

1.5 Vědecký přínos a profesní odkaz

Hlavním vědeckým přínosem profesora Droogleevera Fortuijna byla práce na poli neuroanatomie a klinické neurologie. Patřil mezi průkopníky, kteří se zabývali propojením mezi strukturálními změnami v mozku a klinickými neurologickými příznaky. Díky jeho práci se podařilo lépe pochopit některé mozkové dráhy a jejich poruchy, především v souvislosti s:

- motorickými poruchami,
- poruchami citlivosti,
- reflexními oblouky,
- thalamickým syndromem,
- a některými vzácnějšími degenerativními nemocemi.

Kromě výzkumu se věnoval i klinickým případům, které se dostávaly do odborné literatury. Byl konzultantem u řady složitých neurologických diagnóz a jeho jméno se objevovalo v odborných zprávách a ročenkách neurologických institucí [3].

1.6 Pozdní léta a odkaz

Ve své profesorské pozici zůstal aktivní až do pozdního věku. Jeho práce na poli neurologie byla uznávána v celém Nizozemsku a řadila jej mezi osobnosti, které přispěly k modernímu pojetí oboru. Po odchodu do důchodu se věnoval nejen odbornému poradenství, ale i osobnímu studiu anatomických publikací a medicínské historie. Zemřel v roce 1993 [1].

1.7 Souvislost jeho práce s kybernetikou

Ačkoli se profesor Jan Droogleever Fortuijn nevěnoval kybernetice přímo, jeho odborné působení v neurologii mělo k tomuto oboru blízko. Kybernetika, která se začala formovat ve 40. letech 20. století, totiž čerpala inspiraci právě z fungování nervového systému. Principy, jež tvoří základ kybernetiky – zpětná vazba, regulace a řízení komplexních procesů – byly původně odvozeny z biologických mechanismů, jakými jsou reflexní oblouky nebo přenos signálů v mozku. Droogleever Fortuijn svým výzkumem mozkových drah, zejména propojení thalamu a mozkové kůry, přispěl k hlubšímu poznání toho, jak lidský organismus zpracovává a filtruje informace. Tyto poznatky později ovlivnily nejen neurologii samotnou, ale i obory navazující na ranou kybernetiku, například teoretické neurovědy či modelování neuronových sítí.

Reference

- [1] Biografisch Portaal van Nederland, “Droogleever fortuijn, jan,” <https://www.biografischportaal.nl/>, national biographical database of the Netherlands.
- [2] Math Genealogy Project, “Jan droogleever fortuijn,” <https://www.mathgenealogy.org/id.php?id=316859>.
- [3] Spierziekten Nederland, “Jaarverslag 2016,” https://www.spierziekten.nl/wp-content/uploads/2022/03/web_opmaak_Spierziekten_jaarverslag2016_V05.pdf, 2016.